10. Tornebuske og tornfugle
De stikkende buske bliver ikke ædt af dyrene og giver sikre redesteder for småfuglene. Især tornsanger, tornirisk, rødrygget tornskade er knyttet til tornebuskene. Tornskader spidder insekter på tornene, som den kan spise senere. Den mest udbredte busk er havtorn med orangegule bær, der er nogle af de sundeste i verden og meget rige på C-vitamin! Prøv et selv!

Rødrygget tornskade. Foto Knud Pedersen

11. Engmyre-tuer
På denne afblæsningsflade er der mange tuer, som er lavet af gul engmyre. Disse myrer lever et underjordisk liv, og de lever specielt af bladlus på planterødder. De holder faktisk lus på "stald" i tuen og kommer kun frem de få sommerdage hvor hunner og vingede hanner sværmer.

12. Græsland
Da sandflugten stoppede, blev indlandsklitterne græsklædte. De planter, der vokser her nu, er specialister i at klare sig under nøjsomme forhold, hvis bare der er lysåbent. Hvis ikke indlandsklitterne blev afgræsset af dyr, ville der være langt færre forskellige planter, og stedet ville blive til skov med tiden.

13. Kommabredpande
I august kan du være heldig at finde denne lille brune sommerfugl med hvide pletter på bagvingerne. Den er i kraftig tilbagegang i Danmark og er allerede uddød i Østdanmark. Larven lever på fåresvingel, som er en græsart, der vokser almindeligt i indlandsklitterne.

Kommabredpande på blåhat.

14. Afblæsningsflader
Vestenvindens effekt kan virkelig ses på den store afblæsningsflade, hvor vinde har blæst sandet væk fra arealet. Andre steder har det været muligt at opdyrke afblæsnings-fladerne, hvilket ikke er sket her. Fladen står ofte under vand om vinteren.

15. Indlandsklitternes planter
Indlandsklitterne rummer mange forskellige planter, som er ret sjældne andre steder. Du kan finde smalbladet timian, blåhat, engelskgræs, håret høgeurt, lancetvejbred, liden klokke, kællingetand og sandfrøstjerne. De har alle bladene siddende i en roset nær jorden, så de ikke bliver spist af de græssende dyr. Blomsterne sendes derimod højt til vejrs, så de kan blive fundet af de insekter, der bestøver blomsterne.

16. Den døde skov
Her står gamle forvredne og døde klitfyr, der er levested for spætter og insekter.

17. Kobjælder
Nikkende Kobjælde er almindelig flere steder i indlandsklitterne og blomstrer i april-juni med sine smukke violette blomster. Den pryder forsiden af folderen. Danmark har et nationalt ansvar for planten, i det over en femtedel af verdensbestanden findes i landet. Af disse vokser en stor del netop her.

Skallerup indlandsklitter

Består af 140 hektar særpræget landskab. Hele det fredede område er privatejet. Det blev fredet i 1963 for at beskytte mod byggeri og for at sikre de mange spændende arter af dyr og planter.

Der er fri adgang for alle i området. Ruten med de 17 punkter er fire kilometer lang. Det er ikke godt terræn til klap- og barnevogne. Kreaturer, får og heste afgræsser områderne. De er nødvendige, fordi de sørger for at holde klitterne lysåbne. Hvis du har hund med, skal den i snor – både for at vise hensyn til køerne, men også de vilde dyr og fugle.

Indlandsklitterne blev til i en kold periode mellem 1500-1700, hvor sandstorme lagde store områder helt øde i Nord- og Vestjylland. Lige her i indlandsklitterne blev 5 små landsbyer tvunget til at flytte. Under sandet er der fundet rester fra de små landsbyer og landbrug. Sandet i klitterne er blæst ind i land fra strandene.

Tilbage i den lille istid i 1600-tallet var der nemlig noget koldere end i dag, og havet lå endnu lavere, det vil sige, at der var endnu mere sand, som vestenvinden kunne blæse ind over landet. På det tidpunkt var området træløst, og alle nåletræer er først blevet plantet indenfor de sidste 150 år.

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne.
Projektet er støttet af 15. Juni Fonden, Fødevareministeriet og EU.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne
15. Juni Fonden
AGRI

2. udgave, 2016. www.krogh-andersen.dk

Skallerup Indlandsklitter

Hjørring Kommune

Teknik og Miljø
Springvandspladsen 5
9800 Hjørring
Tlf. 7233 3333
www.hjoerring.dk

1. Slettingen
Bygningerne rummer naturskole, refugium og udstilling. I udstillingen i den gamle lade kan du høre mere om naturen og kulturhistorien. Cykelruten går igennem laden og udstillingen er åben året rundt. Naturskolen blev opført i 2015 af Hjørring Kommune. Den kan frit bruges af foreninger, institutioner og skoler. Refugiet bruges af kunstnere, forskere o.l. til fordybelse.
Vis hensyn til stedets beboere.

Slettingen. Refugium, udstilling og Naturskole.

2. Shelters
De fire shelters ligger 200 meter syd for naturskolen. Der er bålplads og fold til heste. Alle kan bruge faciliteterne efter først til mølle princippet. Der er parkering vest for naturskolen. Indkørslen sker fra Nørlevvej.

3. Naturgenopretning
Med støtte fra Den Danske Naturfond er der retableret klitter, enge og søer.

4. Løgfrø-søen
En af de bedste ynglelokaliteter for den sjældne løgfrø. Den har den største haletudse i Danmark med en længde på op til 13 cm. Der er ikke adgang til søen.

Løgfrøen er nataktiv og graver sig ned om dagen.

5. Søer i klitterne
På grund af leret under sandet har regnvandet svært ved at forsvinde, og derfor bliver der ofte dannet midlertidige søer efter regnvejr. Søerne tiltrækker vadefugle som vibe, tinksmed og svaleklire. I de fugtige områder vokser der nogle steder plettet gøgeurt – en orkidé med lyserøde blomster og plettede blade.

6. "Fredskoven"
Plantagens indhegnede del kaldes "Fredskoven". Her kan rådyrene have deres lam i fred, og ræve og grævlinger kan have deres grave uforstyrret.

7. Mergelbanen
På denne lave dæmning gik engang en mergelbane. På denne bane blev der kørt kalkholdigt ler, også kaldet mergel, fra Tornby til omkring 950 landbrug for at forbedre deres jord.

8. Dobbelthegn
Flere steder i indlandsklitterne kan man se to rækker hegn med en meters afstand imellem. Dobbelthegnene blev tidligere sat op for at forhindre spredning af kvægsygdomme imellem besætningerne.

9. Skallerup Plantage
Skallerup plantage er plantet før 1. verdenskrig, mens bestanden af ædelgran og fransk bjergfyr blev plantet tilbage i 1945. Størstedelen af plantagen har været ejet af Hjørring kommune siden 1970.